

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmü, 38. maddesinde; "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz ..." hükmü, 135. maddesinde; "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir." hükmü yer almaktadır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun Noterlere Uygulanacak Disiplin Cezaları başlıklı 125. maddesinde "Meslekin vakar ve onuruna aykırı eylem ve hareketlerde bulunanlarla, görevlerini yapmayan veya kusurlu olarak yapan yahut da görevinin gerektirdiği güveni sarsıcı hareketlerde bulunan noterler hakkında, noterlik hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi amacı ile, durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre aşağıdaki maddede yazılı disiplin cezaları verilir." hükmüne,

Disiplin Cezaları başlıklı 126. maddesi "Noterler hakkında verilecek disiplin cezaları şunlardır.

A) Uyarma: Notere görevinde daha dikkatli davranması gerektiğini yazı ile bildirmektir.

B) Kınama: Notere, görevinde veya davranışında kusurlu sayıldığını yazı ile bildirmektir.

C) Para cezası: 250 liradan 5 000 liraya kadardır.

D) Geçici olarak işten çıkarma: Noteri sıfatı saklı kalmak şartıyla bir aydan altı aya kadar görevinden uzaklaştırmaktır.

E) Meslekten çıkarma: Bir daha atanmamak üzere noterlikten çıkarmaktır." hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemeler ile Noterlik Kanununda notere uygulanacak disiplin cezalarının hangilerinin olduğu belirlenmekle birlikte bu disiplin suçlarını oluşturan fiillerin neler olduğu, hangi fiil nedeni ile hangi disiplin suçunun verileceği hususları açık bir şekilde belirlenmemiştir.

Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında vurgulandığı üzere, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuki güvenliği sağlayan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net,

anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına imkân tanımaması gerekir. Belirlilik ilkesi hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin kanundan belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır.

Yine Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında vurgulandığı üzere temel hak ve özgürlükleri sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir. Esasen temel hak ve özgürlükleri sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca hangi eylemlerin yasaklandığı ve bu yasak eylemlere verilecek cezaların hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir. Kişilerin yasak eylemleri önceden bilmeleri gerektiği düşüncesine dayanan bu ilkeyle temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

Yukarıda anılan 1512 sayılı Noterlik Kanununun 125. maddesinde, meslekin vakar ve onuruna aykırı eylem ve hareketlerde bulunanlarla, görevlerini yapmayan veya kusurlu olarak yapan yahut da görevinin gerektirdiği güveni sarsıcı hareketlerde bulunan noterler hakkında disiplin cezası verileceğinin, 126. maddesinde disiplin cezalarının uyarma, kınama, para cezası, geçici olarak işten çıkarma ve meslekten çıkarma cezalarının verilebileceği düzenlemesine yer verilmiştir. Görüldüğü üzere yukarıda 125.madde metninde sayılan eylemlere uygulanacak cezaların nasıl ilişkilendirileceği 126. madde metninde düzenlenmemiştir.

Noterlik Kanununun 125. ve 126. maddesinde noterler bakımından disiplin suçu teşkil eden eylemler ve uygulanabilecek disiplin cezaları gösterilmekle birlikte bu suç ve cezalar arasında herhangi bir ilişkilendirme yapılmadığı, diğer bir ifadeyle hangi eylemin hangi disiplin cezası ile cezalandırılacağına açık ve net olarak gösterilmediği ya da bunun tespit edilmesine imkân sağlayacak herhangi bir ölçüt getirilmediği veyahut bu hususta kişiler ve idare açısından belirlilik ve öngörülebilirliği sağlayacak şekilde kanuni bir çerçeve oluşturulmadığı görülmektedir. Bu kapsamda idarenin, söz konusu eylemler ve cezalar için kuralda öngörülen sıralamayı gözetmekle de yükümlü tutulmadığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, disiplin cezasını gerektiren eylemin gerçekleşmesi durumunda bir disiplin cezasının verilebileceği öngörülmekle birlikte bu ölçütün disiplin cezasının muhatapları açısından yeterli bir hukuki güvence sağlamadığı açıktır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. AYM, E.2022/54, K.2022/99, 08/09/2022, §§ 14,15),

Buna göre Noterlik Kanununun 126. maddesi bireylerin hangi somut fiil ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine yasal çerçevede imkân tanımamaktadır. Bu itibarla 126. maddenin kanunilik şartını taşımadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Noterlik Kanununun 126. maddesinin, Anayasa'nın 2, 13. ve 38. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Esas Sayısı : 2024/185
Karar Sayısı : 2024/178

Açıklanan nedenlerle;

1- 1512 sayılı Noterlik Kanununun Disiplin Cezaları başlıklı 126. maddesinin, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2., 13. ve 38. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varılması nedeniyle, bu düzenlemenin belirtilen sebeplerle yahut 6216 sayılı Kanun'un 43/3. maddesi kapsamında değerlendirilebilecek başka nedenlerle iptaline karar verilmesi talebiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına,

2- Dava dosyasının ve karara dayanak görüşme tutanağının, onaylı bir örneği ile iş bu kararın aslının Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar 5 ay süre ile davanın geri bırakılmasına, bu süre içerisinde Anayasa Mahkemesi'nce bir karar verilmemesi halinde, mevcut mevzuat hükümleri ile dosyadaki bilgi ve belgelere karar verileceğinin taraflara bildirilmesine, 21/10/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”